

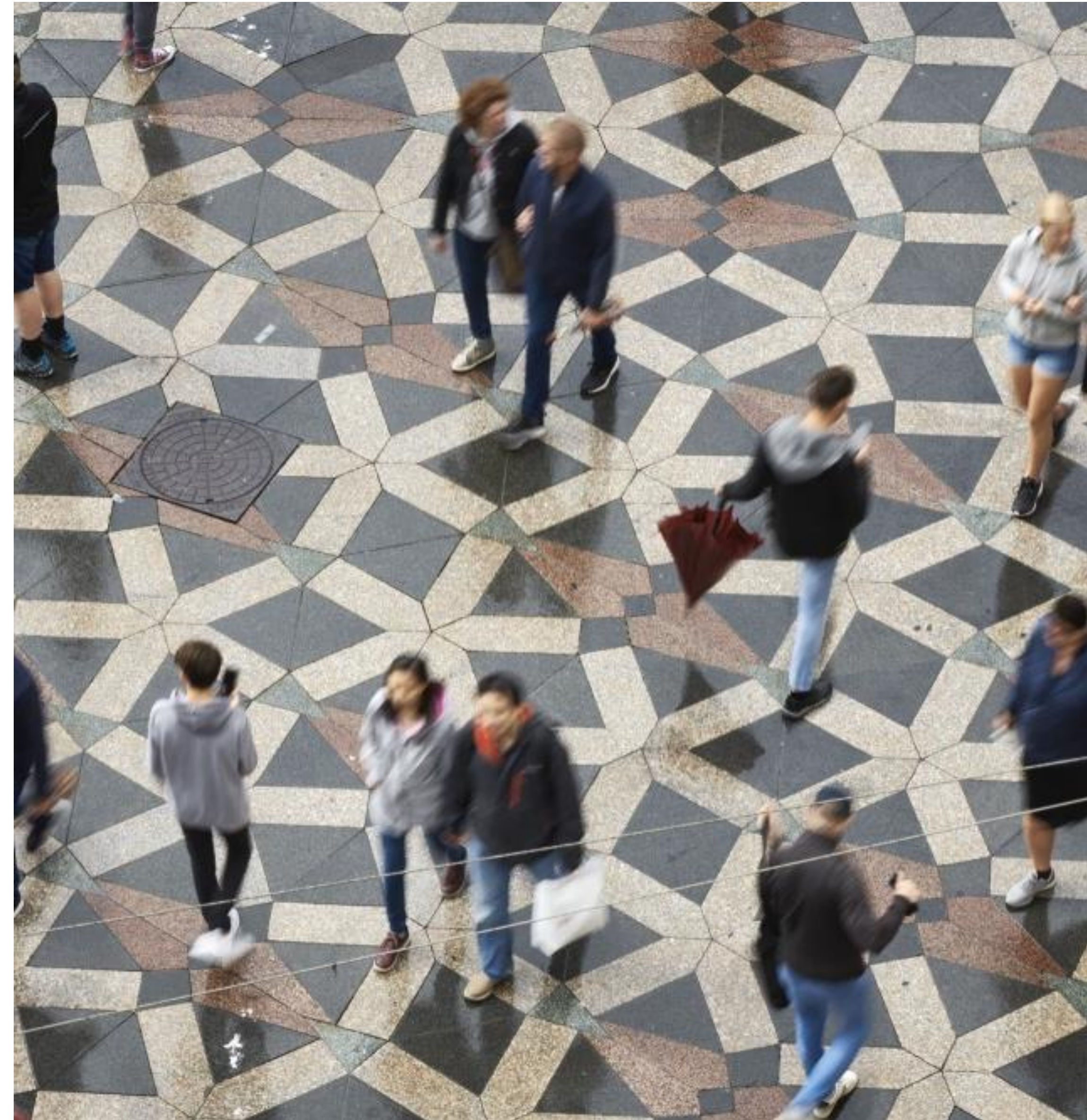
De kommunale frihedsforsøg – et indblik

Møde i KKR SYDDANMARK

Ulf Hjelmar, professor mso

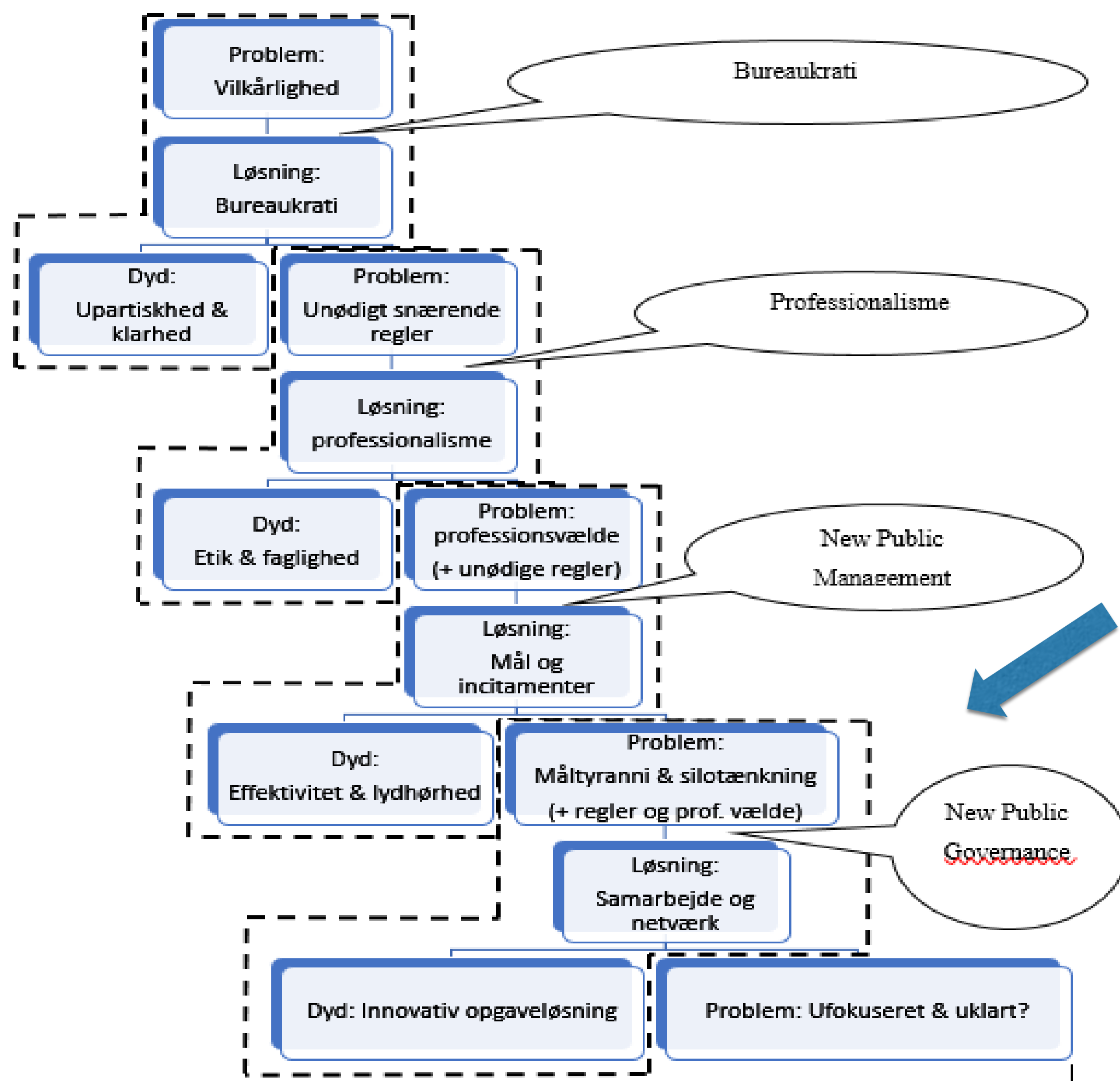
7. september 2022

VIVÉ

VIVÉ

Nye styringstendenser

Ulf Hjelmar og Mads Leth Jakobsen Frikommuneforsøg bør (også) forstås ud fra en innovationsdoktrin

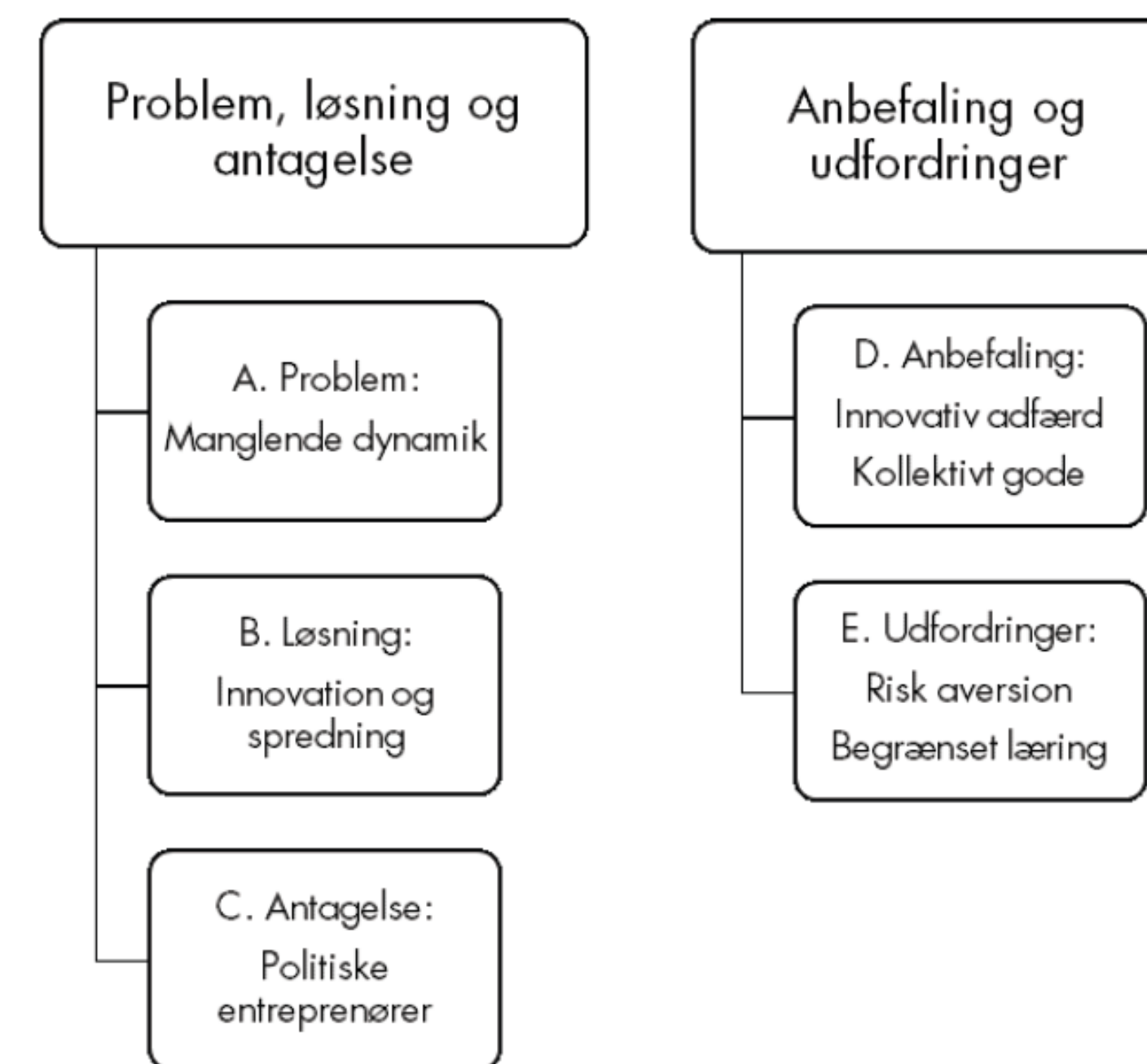
Der er en lang dansk og nordisk tradition for frikommuneforsøg, hvor kommuner får undtagelser fra lovgivningen, så de kan eksperimentere med nye velfærdsløsninger. På trods af et stort samfundsmæssigt fokus på fenomenet er der behov for at kvalificere de styringsdoktriner, som beslutningstagere kan bruge til at udvikle og evaluere frikommuneforsøg. Gennem en analyse af frikommuneidéen og de danske frikommuneforsøgs udvikling og indhold identificeres styrker og svagheder i de historisk mest centrale styringsdoktriner – bureaukrati, New Public Management og New Public Governance. Disse doktriner giver imidlertid ikke et fuldt dækkende grundlag for at forstå frikommuneforsøgenes innovative kerne og de styringsmuligheder, der knytter sig hertil. I artiklen introduceres derfor en supplerende innovationsdoktrin, der direkte kan adressere centrale elementer i innovationsprocesser centreret omkring entreprenørskab og spredning inden for en statslig rammesætning af lokale innovative eksperimenter.

Nøgleord: forsøgsvirksomhed, reformer, bureaukrati, New Public Management, New Public Governance

Den offentlige sektor – og i særdeleshed kommuner – skal løbende tilpasse kapacitet og legitimitet til at håndtere nye samfundsproblemer og samfundsbehov. Denne udfordring er vokset i takt med øgede forventninger til den offentlige service, fremkomsten af nye digitale teknologier og det demografiske pres på de offentlige ressourcer (Åkerstrøm og Pors, 2014; Gieske, Buuren og Bekkers, 2016; Hjelmar, 2019; Reiter og Klenk, 2019).

Offentlige styringslaboratorier - mellem afbureaukratisering og meningsfuld styring

Innovationsdoktrinen

VIVE evaluerer velfærdsaftalerne

Temaer og deltagerkommuner

Folkeskole: Esbjerg og Holbæk

Dagtilbud: Helsingør og Rebild

Ældre: Viborg, Middelfart og Langeland

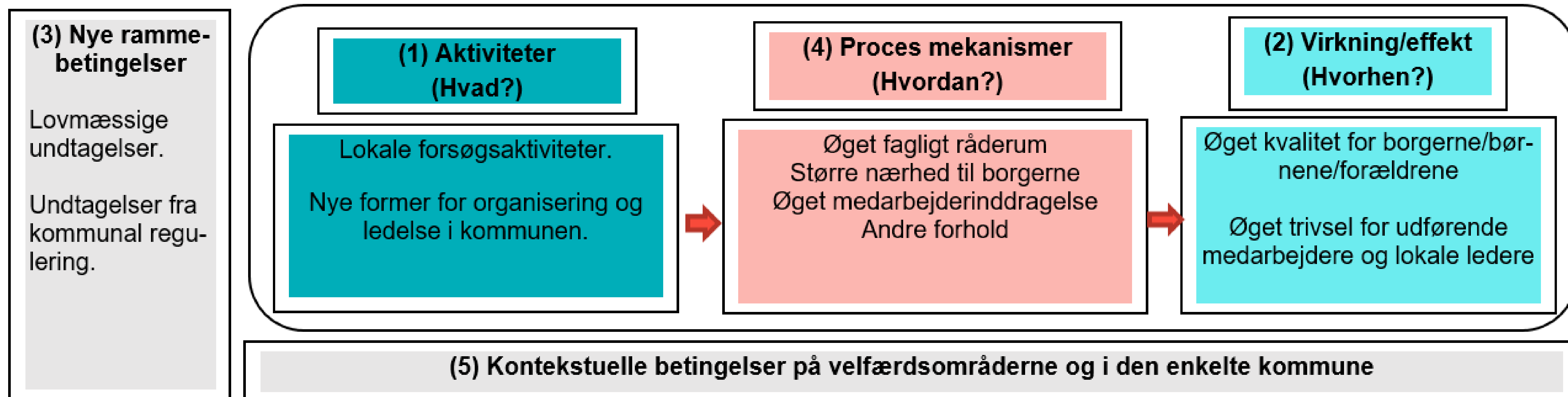
VIVE følger og evaluerer:

- National evaluering (nærhedsreformen)
- Data: Survey, besøg, dokumenter
- Lokale evalueringer

Resultat formidling (VIVE):

- 2022 (juni): Notat om førmåling, kronik, folkemøde
- 2022 (november): Midtvejsevaluering, videnskabelig artikel om styring
- 2023: Artikler, kronikker, formidling
- 2024 (november): Slutevaluering

Fokus i evalueringen

Survey, 2021

1. Trivsel
2. Håndtering af dagligt arbejde
3. Oplevelse af kvalitet for borgerne
4. Oplevelse af faglig frihed og tillid
5. Relation til børn/forældre
6. Inddragelse af medarbejdere
7. Administrativ byrde
8. Oplevelse af øvrige udfordringer

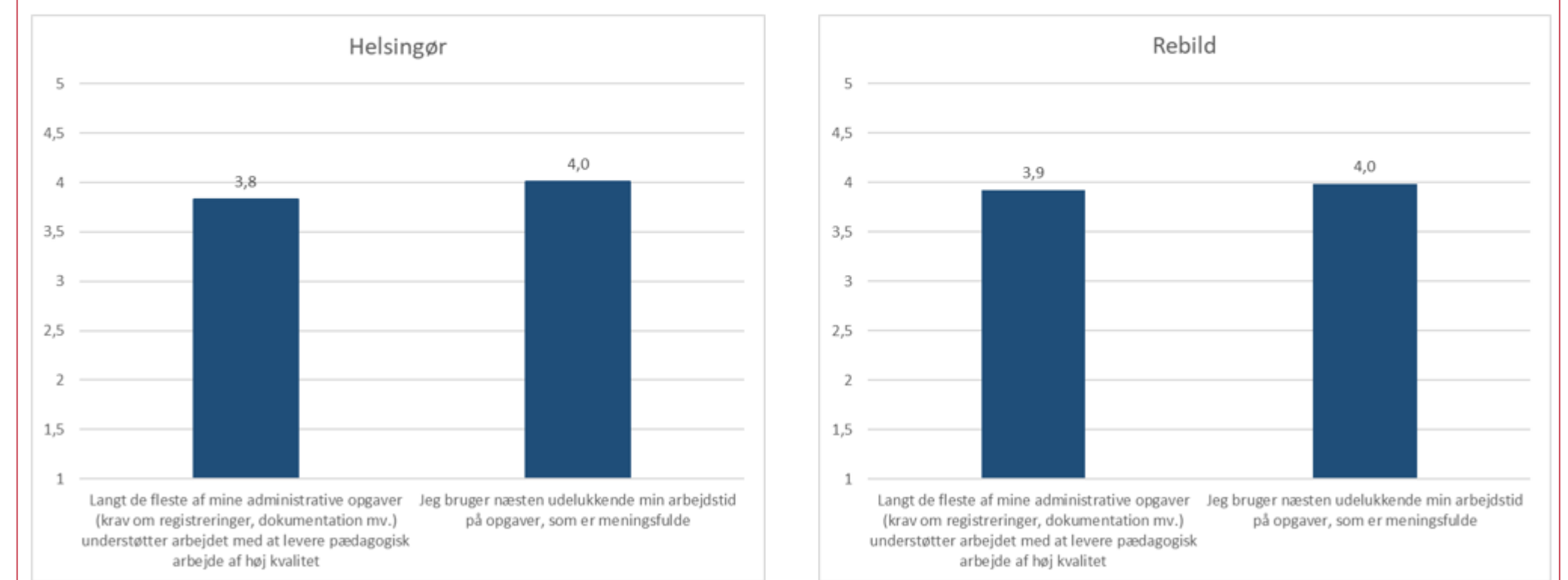
Velkommen til spørgeskemaet

Tryk på knappen for at komme i gang

Start

VIVÉ DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

7. Administrativ byrde

VIVÉ

Survey – foreløbige obs punkter

Markante forskelle mellem velfærdsområder ift. problemdiagnosen:

- Dagtilbud: Obs. ift. inddragelse børn/forældre, udsatte børn
- Folkeskole: Obs. ift. adm. byrde, medarbejdertrivsel
- Ældreområde: Obs. ift. medarbejderinddragelse, borgernærhed, oplevet kvalitet for borgeren

Ny debat: Kan Mette Frederiksens vilde idé skabe vilde resultater?

Af David Svan Lørdag | 18. november 2016 kl. 1:08 | [Læs](#)

(Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix)

TEMADEBAT: Hvordan skal de udvalgte frikommuner udnytte muligheden, når de sættes fri af statens regler og krav? Og hvordan sikres det, at erfaringerne kommer alle landets kommuner til gode?

Ikke store kommunale forskelle ift. problemdiagnosen

Relativt negativ oplevelse af ressourcer, tid til rådighed (udenfor frihedsforsøget)

Besøg - foreløbige obs punkter

Undtagelser: Fokus på kommunale arbejdsgange (særlig dagtilbud og ældreområdet).

Oplevelse af "at rulle tilbage" (fx forkortet skoledag, minimumstimet).

Forsøgshandlinger: Høj aktivitet og stor variation mellem kommuner og institutioner. Medarbejderoplevelset pres ift. innovation.

Mange bolde – fokus på år 2 og 3.

Faglig frihed - et mindset. Svært at gå tilbage (med undtagelser).

Vi er friset sammen (ledere imellem, forvaltning tættere på praksis).

Ikke mindre styring, men anden styring.

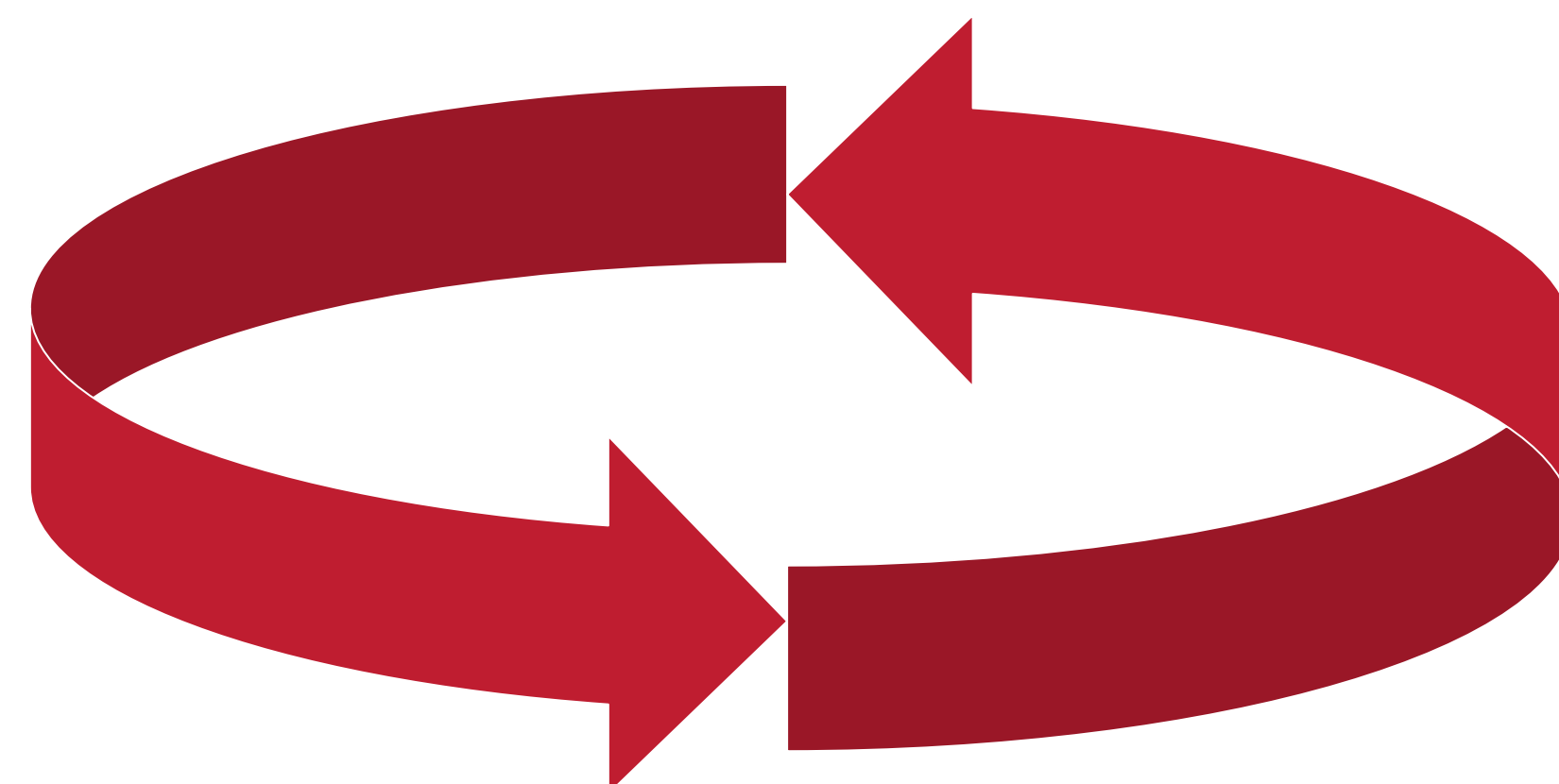
Proces: Bottom-up proces modtages positivt blandt medarbejdere.

Svært med åben ramme, bevægelse mod mere afklaring af mål (særlig ældreområdet)?

Hvor peger det hen?

En ny retning

En positiv dagsorden
Potentiale
Skal udforskes
(fx frisættende ledelse)

Næste skridt

Fokus – vælge velfærdsområde
Samle op – sikre læring
Gribe bolden!

Udfordringer

Store forskelle for borgerne
Få alle med - kompetenceudvikling
Fastholde frisættelsen